

BESLISSING

van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten inzake het administratief beroep van

[REDACTED]
[REDACTED]

(hierna: "appellant")

gericht tegen de beslissing van 25 april 2019 van de raad van de orde in het arrondissement Amsterdam (hierna: "raad"). Met deze beslissing besluit de raad de afgifte van de stageverklaring te weigeren (artikel 3.2, tweede lid, van de Verordening op de advocatuur, althans weigert de raad de afgifte van een verklaring inhoudende dat appellant beschikt over voldoende praktijkervaring. Voorts weigert de raad te voldoen aan het verzoek van appellant tot inschrijving als advocaat (artikel 4, eerste lid, van de Advocatenwet).

Mrs. B.J.M. de Leest, S.M. Kaak en F.A.M. Knüppe zijn ingevolge artikel 7, eerste lid, van het Mandaatbesluit AR 2015 gezamenlijk als leden van de algemene raad bevoegd om het door appellant ingestelde administratief beroep te behandelen. Volgens het tweede lid van genoemd artikel is een van deze drie leden gemandateerd tot ondertekening van deze beslissing in administratief beroep.

Verloop van de procedure

1. Bij brief van 19 maart 2019 verzoekt appellant ingevolge artikel 2, vijfde lid, van de Advocatenwet de raad tot inschrijving als advocaat. Voorts verzoekt appellant de raad tot afgifte van de stageverklaring, althans een verklaring dat appellant beschikt over voldoende praktijkervaring.
2. Nadat appellant op 19 april 2019 in de gelegenheid is gesteld zijn mondelinge zienswijze naar voren te brengen, wijst de raad bij besluit van 25 april 2019 (hierna: "besluit") de desbetreffende verzoeken af.
3. Bij aangetekende brief van 1 mei 2019 met zestien producties stelt appellant administratief beroep in tegen het besluit.
4. Bij brief van 3 juni 2019, verzonden per e-mailbericht van gelijke datum, stuurt de raad zijn verweerschrift, aangevuld bij brief van 28 juni 2019 met alle op de zaak betrekking hebbende stukken.
5. Bij aangetekende brief van 19 juni 2019 reageert appellant op het verweerschrift van de raad.
6. Ter zitting van 8 juli 2019 verschijnen appellant en namens de raad mr. E.J. Henrichs, deken, mw. mr. J.C. Ellerman, lid van de raad, en mevrouw mr. S.M. de Waard, stafjurist bureau van de raad van de orde Amsterdam. Appellant en de raad worden gehoord namens de algemene raad door mrs. De Leest, Knüppe en Kaak, bijgestaan door mevrouw mr. M.E. Veenboer, griffier.

Standpunt van de raad

7. Samengevat wijst de raad het verzoek tot afgifte stageverklaring dan wel een verklaring dat appelland over voldoende praktijkervaring beschikt af, omdat appelland:
  - niet beschikt over voldoende en recente praktijkervaring (slechts anderhalf jaar destijds);
  - een tekort heeft van twee opleidingspunten, terwijl de destijds na verkrijging van het certificaat beroepsopleiding advocaten behaalde opleidingspunten wegens tijdverloop zijn vervallen;
  - geen eindgesprek in aanwezigheid van zijn patroon met de raad heeft gehad.
8. Samengevat wijst de raad het verzoek tot inschrijving als advocaat van appelland af, omdat gegronde vrees bestaat dat appelland als advocaat inbreuk zal maken op de voor advocaten geldende regelgeving of zich anderszins schuldig zal maken aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt.
9. De raad voert in zijn verweerschrift samengevat het volgende aan:
  - het administratief beroep ziet uitsluitend op de afgifte stageverklaring dan wel afgifte van een verklaring dat appelland over voldoende praktijkervaring beschikt;
  - de weigering afgifte stageverklaring is gebaseerd op een tekort van twee opleidingspunten en het feit dat geen eindgesprek ter afronding van de stage heeft plaatsgevonden;
  - in verband met het tijdverloop van bijna twintig jaar zijn de na het behalen van het certificaat beroepsopleiding advocaten behaalde opleidingspunten niet meer geldig;
  - weliswaar is de weigering om appelland in te schrijven als advocaat niet, althans niet direct, aan te merken als onderdeel van de motivering van het besluit, maar dit feit dient wel te worden meegewogen in de beoordeling van het administratief beroep.

Standpunt van appelland

10. Appelland voert in administratief beroep het volgende aan:

Praktijkervaring

- In de schrappingsbrief van 14 maart 2001 staat dat appelland door arbeidsongeschiktheid anderhalf jaar de praktijk niet dan wel gedeeltelijk heeft uitgeoefend. Dus vierenhalf jaar praktijkervaring in plaats van anderhalf.
- Na de – onterechte – schrapping van het tableau in maart 2001 heeft appelland als jurist voor een eigen onderneming ruime en relevante praktijkervaring opgedaan, waaronder proceservaring.

Opleidingspunten

- Appelland heeft voldoende opleidingspunten behaald. Nergens wordt aangegeven op basis van welke bepaling de geldigheidsduur van opleidingspunten beperkt is tot vijf jaar.
- Uit een overzicht van 14 april 2001 blijkt dat appelland in de periode 1997 tot en met 2000 geregeld PO-cursussen heeft gegeven. Deze opleidingspunten zijn door de raad destijds ten onrechte niet meegenomen in de beoordeling van het aantal te behalen opleidingspunten dan wel daarvoor te verkrijgen vrijstellingen.
- Recent heeft appelland nog twee opleidingspunten strafprocesrecht behaald. Daarmee is het vermeende tekort gecompenseerd.
- Ter voorbereiding op de (her)beëdiging heeft appelland aan de raad een opleidingsplan voorgelegd met aanvullende opleidingen omdat hij lange tijd niet als advocaat is opgetreden.

Overige punten

- VOG van 26 februari 2019 en verklaring van 7 maart 2019 van de raad staan een herintreding niet in de weg.
- De raad gaat er ten onrechte vanuit dat het onwaarschijnlijk is dat appellant het belang van een goede rechtsbedeling (artikel 10a van de Advocatenwet) naar behoren zal behartigen, hetgeen een behoorlijk advocaat niet past en waardoor de goede naam van de advocatuur zal (kunnen) worden geschaad.

11. Met een beroep op de hardheidsclausule verzoekt appellant de algemene raad zijn administratief beroep gegrond te verklaren.

Beoordeling van het administratief beroep

Algemeen

12. Hierna schetst de algemene raad allereerst de casus die ten grondslag ligt aan het administratief beroep (i). Vervolgens gaat de algemene raad in op het doel en de systematiek van de regelgeving en formuleert de rechtsvraag (ii). Voor de beoordeling van het administratief beroep gaat de algemene raad hierna in op de ter zitting door appellant en de raad gegeven toelichting op de overgelegde stukken naar aanleiding van de beslissing van de raad van 25 april 2019 (iii).
13. Appellant legt ter zitting een pleitnotitie over waarvan de inhoud als hier ingelast wordt beschouwd.

Samenvatting van de casus (i)

14. Appellant is van 1995 tot 2001 als advocaat ingeschreven geweest. In verband met arbeidsongeschiktheid is appellant in maart 2001 van het tableau geschrapt zonder in het bezit te zijn van de stageverklaring. Inmiddels kan appellant bogen op jarenlange praktijkervaring als jurist binnen zijn eigen bedrijf. Het zijn deze werkzaamheden die het thans noodzakelijk maken dat appellant weer kan optreden als advocaat. Reden om alsnog zijn stageverklaring te vragen en inschrijving op het tableau, opdat hij zelfstandig de praktijk als advocaat kan uitoefenen. Met de overgelegde stukken toont appellant aan te beschikken over een recent afgegeven VOG en een schoon tuchtrechtelijk blazoën. In zoverre is er geen reden om de inschrijving als advocaat te weigeren. Thans blijkt dat appellant ten tijde van zijn schrapping van het tableau twee opleidingspunten tekortkwam en dat geen eindgesprek ter afsluiting van de stage heeft plaatsgevonden met de raad, appellant en zijn patroon. De na schrapping behaalde opleidingspunten erkent de raad niet met als gevolg dat reeds op die grond de stageverklaring niet alsnog wordt afgegeven. Een opleidingsplan om de punten in te halen doet daaraan niet af.

Doel en systematiek van de regelgeving; rechtsvraag (ii)

15. De regelgeving beoogt te allen tijde de kwaliteit van de advocatuur te borgen, te beginnen bij de opleiding van de stagiaire. Met andere woorden, om zelfstandig de praktijk uit te kunnen oefenen, moet de advocaat de stage hebben voltooid, hetgeen tot uitdrukking komt in de afgifte van de stageverklaring, bedoeld in artikel 3.2, tweede lid, van de Verordening op de advocatuur (hierna: "Voda").
16. Thans ligt voor de vraag of, gelet op het tijdsverloop van bijna twintig jaar, nog een beroep op de afgifte van de stageverklaring kan worden gedaan waarbij appellant een beroep doet op enerzijds een vrijstellingsmogelijkheid voor niet-behaalde opleidingspunten en anderzijds op

de hardheidsclausule.

Beoordeling van het administratief beroep (iii)

Weigering inschrijving als advocaat

17. Allereerst gaat de algemene raad in op de in het besluit opgenomen weigering om appellant als advocaat in te schrijven op het tableau. Ingevolge artikel 2, vijfde lid, van de Advocatenwet richt appellant zich tot de raad met het verzoek tot inschrijving als advocaat. De raad geeft geen gevolg aan dit verzoek waarop appellant zich met een beklagschrift wendt tot het hof van discipline alwaar het beklag nog in behandeling is.
18. In zijn verweerschrift schrijft de raad dat het administratief beroepschrift van appellant niet ziet op de weigering tot inschrijving van appellant wegens de gegronde vrees die jegens appellant bestaat dat hij als advocaat inbreuk zal maken op de voor advocaten geldende regelgeving of zich anderszins schuldig zal maken aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Niettemin kan het besluit niet los worden gezien van die vrees, aldus de raad. Om die reden hecht de raad dan ook aan strikte toepassing van artikel 3.2 van de Voda. De raad verzoekt de algemene raad de weigering tot inschrijving van appellant op het tableau in relatie tot de weigering van de afgifte van de stageverklaring te betrekken.
19. De algemene raad acht zich onbevoegd om in administratief beroep te oordelen over de weigering tot inschrijving als advocaat. Daarvoor staat een aparte rechtsgang open (artikel 5 van de Advocatenwet). Het kan dan ook niet zo zijn dat de algemene raad op indirecte wijze de reden voor de weigering van de inschrijving betreft bij de weigering tot afgifte van de stageverklaring.

Weigering afgifte stageverklaring

20. In het voorliggende administratief beroep is het aanzienlijke tijdsverloop sinds de schrapping van het tableau een complicerende factor. Toetsing in administratief beroep is immers een heroverweging van het door de raad genomen besluit waarbij ex nunc wordt gezien of het besluit juridisch houdbaar is (rechtmatigheid), maar ook of de gemaakte keuze beleidsmatig nog steeds aanvaardbaar is (doelmatigheid). Tegen die achtergrond stelt de algemene raad vast dat voor de afgifte van de stageverklaring ook op basis van de vigerende regelgeving wordt getoetst of het certificaat beroepsopleiding advocaten is behaald, of voldaan is aan het opleidingsvereiste en of een eindgesprek met de raad, de stagiaire en zijn patroon heeft plaatsgevonden.
21. Appellant is niet altijd consequent waar het betreft zijn argument te hebben voldaan aan het aantal te behalen opleidingspunten. Voor zover daaraan niet is voldaan, beroept appellant zich op een hardheidsclausule dan wel een vrijstellingsmogelijkheid. Van enige hardheidsclausule is de algemene raad niet gebleken.
22. Ter zake van een eventuele vrijstellingsmogelijkheid voor het aantal te behalen opleidingspunten overweegt de algemene raad het volgende. Ten tijde van de stage van appellant gold de Stageverordening 1988. Volgens deze regelgeving was de stagiaire na het behalen van het certificaat beroepsopleiding advocaten verplicht zogenoemde VSO-cursussen te volgen, waarvoor VSO-opleidingspunten werden behaald. Van dergelijke cursussen kon de stagiaire vrijstelling krijgen als kon worden aangetoond dat door de stagiaire op grond van opleiding en/of praktijkervaring voor de cursus(sen) waarvoor vrijstelling wordt verzocht een zodanige theoretische en praktische bekwaamheid is verworven dat het volgen van de

betreffende VSO-cursus(sen) in redelijkheid niet van de stagiaire kan worden verlangd. Eerst bij brief van 19 maart 2019 verzoekt appellant de raad om vrijstelling van de verplichting tot het behalen van de twee ontbrekende VSO-opleidingspunten. Voor zover de raad al op dit tardief verzoek heeft beslist, merkt de algemene raad op dat een dergelijke vrijstelling niet meer kan worden gegeven, omdat op grond van de destijds vigerende regelgeving nu geen besluiten meer kunnen worden genomen. Volgens het Stagebesluit 2018¹ is vrijstelling van het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, van de Voda niet mogelijk.

23. Gelet op het voorgaande kan een beroep op enige hardheidsclausule of vrijstellingsmogelijkheid ter zake van niet behaalde (VSO-)opleidingspunten appellant niet baten.
24. Voor zover al sprake zou zijn van een tekort van twee (VSO-)opleidingspunten voert appellant in zijn schriftelijke reactie van 19 juni 2019 op het verweerschrift aan dit tekort ruimschoots te hebben gecompenseerd met de door hem nog tijdens de stage gegeven trainingen.
25. Wat er ook zij van de door appellant tijdens de stage behaalde (VSO-)opleidingspunten, vaststaat dat deze opleidingspunten ruim achttien jaar geleden zijn behaald. De algemene raad stelt zich op het standpunt dat in het belang van de kwaliteit van de advocatuur en daarmee een goede rechtsbedeling voorop staat dat de advocaat kan bogen op actuele kennis en kunde. Daarvan is geen sprake zijn waar het betreft de hiervoor door appellant bedoelde opleidingspunten in het kader van de VSO.
26. Voor zover appellant opleidingspunten heeft behaald na zijn schrapping van het tableau zijn die opleidingspunten niet aan te merken als punten in de zin van de permanente opleiding, juist omdat appellant deze niet heeft behaald in zijn hoedanigheid van advocaat. Dat hieraan belang wordt gehecht, blijkt uit artikel 4.6, eerste lid, van de Voda. In genoemd artikel is bepaald dat bij herintreding de advocaat naast de reguliere opleidingsverplichting binnen twaalf maanden *na zijn beëdiging* nog twintig (extra) opleidingspunten moet behalen. Het door appellant opgestelde opleidingsplan kan dan ook alleen betrekking hebben op de periode na een eventuele herbeëdiging.
27. Ofschoon reeds op grond van hetgeen hiervoor is overwogen ten aanzien van de opleidingspunten kan worden geconcludeerd dat het administratief beroep van appellant niet kan slagen en het ontbreken van een eindgesprek geen nadere beoordeling meer behoeft, hecht de algemene raad eraan hierover nog het volgende op te merken.
28. Waar appellant ter zitting aanvoert dat het ontbreken van een eindgesprek is aan te merken als een miniem gebrek op grond waarvan de stageverklaring niet zou mogen worden geweigerd, merkt de algemene raad op dat een dergelijk eindgesprek de raad juist inzicht geeft in de geschiktheid van de stagiaire. Het is dan ook niet zonder reden dat dit vereiste ook in de vigerende regelgeving is opgenomen als handvat voor de raad om vast te kunnen stellen of een stagiaire over voldoende praktijkervaring beschikt in de zin van artikel 9b, tweede lid, van de Advocatenwet.

¹ Vastgesteld door de raad van de orde van advocaten in het arrondissement Amsterdam op 16 november 2018, in werking getreden op 17 november 2018

Conclusie

29. Met inachtneming van de overgelegde stukken en de daarop door appellant en verweerder gegeven mondelinge toelichting concludeert de algemene raad dat de door de raad aangevoerde argumenten om te weigeren appellant in te schrijven als advocaat geen onderdeel kunnen zijn van de procedure in administratief beroep inzake de weigering van de afgifte van de stageverklaring.
30. Van een beroep op een hardheidsclausule kan geen sprake zijn. Voorts constateert de algemene raad dat geen aanleiding is voor vrijstelling voor twee opleidingspunten.
31. Voor de algemene raad staat vast dat appellant noch ingevolge het bepaalde bij of krachtens de Stageverordening 1988 noch ingevolge de vigerende regelgeving voldoet aan de vereisten, gesteld aan de afgifte van de stageverklaring als gevolg waarvan het administratief beroep als ongegrond moet worden beoordeeld.

Beslissing

De algemene raad verklaart het administratief beroep ongegrond.

Aldus gedaan te Den Haag op 2 september 2019

Overeenkomstig het namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten genomen besluit,

Voor deze,

mr. B.J.M. de Leest
lid van de algemene raad

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.

Deze beslissing is verzonden op 2 september 2019.

Bijlage: verslag van de hoorzitting van 8 juli 2019